

Fakta om organisering av statens virksomhet

Tilknytning og organisasjonsformer

Det kan trekkes et hovedskille mellom statens virksomheter ut fra om de er en del av staten som rettssubjekt, eller om de er egne rettssubjekter som er tilknyttet staten gjennom eierskap.

Forvaltningsorganer

Statsforvaltningen omfatter de virksomhetene som er organiserte som en del av staten som rettssubjekt. Disse virksomhetene kalles forvaltningsorganer. Forvaltningsorganene deles inn i ulike organisasjonsformer som betegner hva slags oppgaver de har, hvor mye delegert beslutningsmyndighet de har, om de har særskilte økonomiske fullmakter og/eller utvidet faglig uavhengighet. Pr. 1.1.2010 er det til sammen 242 forvaltningsorganer, fordelt som følger*:

Departementer	18
Sentraladministrative organer, direktorater	61
Forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	56
Andre ordinære forvaltningsorganer	100
Forvaltningsbedrifter	4
Finansieringsinstitusjoner	4

*Forvaltningsdatabasens inndeling i organisasjonsformer

Fakta om staten

Forvaltningsorganer

- 18 departementer
- 61 sentraladministrative organer, direktorater
- 56 forvaltningsorganer med særskilte fullmakter
- 4 forvaltningsbedrifter
- 3 finansieringsinstitusjoner
- 100 andre ordinære forvaltningsorganer

Statlige selskap og foretak

- 6 særlovsselskap
- 7 statsforetak
- 4 helseforetak
- 27 heleide statsaksjeselskap
- 18 deleide statsaksjeselskap (over 50 %)

Kilde: NSD og Riksrevisjonen

Statlige selskaper

Statlige selskaper er ikke en del av staten, men er eid av staten. De er selvstendige rettssubjekter med egne styringsorganer og med ansvar for egen økonomi. Pr. 1.1.2010 finnes det i alt 62 statlige selskaper. De fordeler seg som følger:

Heleide statsaksjeselskap	27
Deleide statsaksjeselskap (over 50 %)	18
Særlovsselskap	6
Statsforetak	7
Helseforetak	4

Definisjoner

Forvaltningsorganer er en del av staten som juridisk person og utgjør hovedtyngden av virksomhetene i dag.

Virksomhetene styres gjennom instruksjon med statsråden som parlamentarisk og konstitusjonell ansvarlig for alle sider ved virksomheten. Disse virksomhetene finansieres over statsbudsjettet, og staten er finansielt ansvarlig for dem.

Statlige selskaper er selvstendige rettssubjekter der det er et eierforhold mellom staten og selskapet. Virksomhetene styres gjennom ulike lover, og det finansielle ansvaret ligger hos det enkelte selskap. De finansieres utenfor statsbudsjettet gjennom salg av produkter og tjenester samt eventuelle tilskudd. Det foretningmessige ansvaret ligger hos selskapets styre og ledelse.

Tilknytningsform betegner relasjonene mellom de sentrale statsmaktene (regjering, departement og Stortinget) og en virksomhet. Tilknytningsformen legger rammene for statsmyndighetenes styringsmuligheter og de statlige virksomhetenes handlefrihet. Innenfor samme tilknytningsform kan forholdet mellom overordnet styring og virksomhetens handlefrihet være forskjellig.